

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ В КЛАСИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Зубкова Л. М. (Харків)

Визначення особливостей професійної підготовки майбутніх вчителів у освітньому просторі класичного університету потребує розгляду особливостей класичного університету та визначення специфіки університетської педагогічної освіти.

Однією з найважливіших відмінних рис учителя-випускника класичного університету, на думку науковців, є сформована установка на постійне освоєння нового знання, розуміння того, що ніяке засвоєне один раз знання, не гарантує стабільності [1]. Класичний університет повинен виробити у майбутніх вчителів уміння і бажання передбачати зміни, готуватися до них, розуміти їхню логіку. На нашу думку, саме ці якості гарантують успішну трудову діяльність випускника, корисний для суспільства результат навчання.

Вивчення основних відмінних рис університетської педагогічної підготовки виявляє головні вимоги, що висувуються до студентів-майбутніх вчителів: «розвиток творчого мислення, навичок дослідницької роботи, самостійного, нешаблонного підходу до вирішення практичних завдань, потреба в постійному поповненні знань, подальшій самоосвіті» [4].

Особливістю системи підготовки педагогічних кадрів в класичному університеті, на думку Н. Беспалової, є те, що університет функціонує як єдність інваріантної складової, що забезпечує внутрішню цілісність педагогічної системи, пов'язаної з безпосередньою передачею традиційних педагогічних і гуманістичних цінностей, забезпечуючи при цьому процес необхідного відтворення суспільства і варіативної складової, пов'язаної з адаптацією цієї системи до мінливих факторів конкретної історичної реальності [2].

Сама природа педагогічної діяльності передбачає, що майбутній вчитель з самого початку повинен формуватися як автор, творчий суб'єкт, а не як виконавець інструкцій. Педагогічна компетентність як екзистенціальна властивість є продуктом саморозвитку майбутнього фахівця в професійному середовищі, що супроводжується майстрами. Серед ознак педагогічної компетентності найважливіший – прийняття педагогічної діяльності як сфери самореалізації, як області, в якій майбутній фахівець усвідомлює свої можливості і впевнений в своїх силах [3]. Науково-дослідна спрямованість професійної підготовки майбутніх вчителів у класичному університеті продукує навчальний процес особливого роду, в якому має місце не трансляція матеріалу, а спільне зі студентом дослідження педагогічних систем; не тільки вирішення поставлених завдань, але і самостійна їх постановка; акцент не стільки на знанні, скільки на способі його одержання; не виклад поглядів інших, а вміння займати власну позицію; не сліпе виконання навчальних вказівок, а визначення власної освітньої траєкторії; розуміння знання не як вічної істини, а як моделі, яка має обмежене застосування; самопідготовка ні до стабільного професійного життя, а до непередбачуваних ситуацій, до зміни ролей, до розвитку власної індивідуальності.

Ключовою відзнакою професійної підготовки вчителя у навчально-виховному просторі класичного університету є, на наш погляд, спрямованість змісту освіти на формування і розвиток професійно важливих для майбутнього педагога якостей, що є необхідними для успішної соціалізації, розвитку комунікативної культури, ораторських здібностей, вмінь працювати у команді, створювати її і керувати нею з метою досягнення загальної мети, формування культури здорового образу життя та інших важливих якостей сучасної особистості, що забезпечують можливість практичного вирішення на науковій основі усього спектру задач сучасної педагогічної діяльності.

Література

1. Базилевич В.Д. Класичні університети України: світовий досвід, українські реалії / В.Д. Базилевич // Вища школа. – 2007. – № 6. – С. 9-18.
2. Беспалова Н.В. Особенности подготовки педагогических кадров в университете: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Беспалова Надежда Владимировна. – Саранск, 2003. – 212 с.
3. Сергеев Н.К. Природа педагогической деятельности и субъективный мир учителя / Н.К.Сергеев, В.В.Серигов // Человек и образование. – 2012. – № 1. – С. 4-8.
4. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник / Т.І. Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.